

Een boeiende(r) film: artikelen (hands-out)

Wel doen ☒ niet doen ☐

Videobewerking wat wel of niet doen?

Ondanks al die middelen en mogelijkheden om videofilmpjes op te nemen, komen de meeste filmers helaas vaak niet toe aan het verwerken ervan tot een leuk eindresultaat: veel te ingewikkeld. Bent u er zo een-tje? Nergens voor nodig, die koudwatervrees, als u u houdt aan ons overzicht met tips: wat moet u doen en wat moet u laten?

- 1 Goed materiaal**
Je kunt tegenwoordig met een klein beetje apparatuur filmpjes opmaken. Dit leuk maar er is slechts één apparaat voor dat doel bestemd: de digitale videocamera. Filmpjes van uw mobiele telefoon zijn van erbarmelijke kwaliteit en alleen geschikt om even snel een groepje of onverwachte gebeurtenis mee vast te leggen. Filmpjes van uw fotocamera zijn doorgaans beter maar niet geschikt voor veel meer dan leuke clipjes.
- 2 Verzint eer gij begint**
Filmmakers willen een verhaal vertellen. Daarbij hoort het vooral bedenken welke beelden dat verhaal goed zouden kunnen illustreren. Of u nu uw vakantie vervoer, het huwelijksfeest van tante Ties en een Joop of de geboorte van uw kind, u moet altijd eerst bedenken hoe u het beeld vast wilt leggen. Denk daarbij aan camerastandpunt, het gebruik van close-

MAAK EEN MOOIE DOCUMENTAIRE (DEEL 1)

10 stappenplan

Vakantiefilms zijn uit. Documentaires zijn in! Steeds meer film

MAAK EEN MOOIE DOCUMENTAIRE (DEEL 2)

10 stappenplan

Maak een documentaire in 10 stappen! Waren de eerste 5 stappen vooral bedoeld voor de ideevorming, met de stappen 6 tot en met 10 ben je bezig met de realisatie van je documentaire.

DEEL 5: ENKELE THEORETISCHE BESCHOUWINGEN

'Het verhaal' in de film

DEEL 2: ENKELE THEORETISCHE BESCHOUWINGEN

'Het verhaal' in de film

Zie ook VCB Google drive: ["03_VCB_leden\09_artikelen\07_FilmMaken"](#)

Hoe maak je je film boeiend(er)?

- Je wilt je publiek niet vervelen met langdradige scènes of saaie beelden.
- Het is meer dan wat beelden achter elkaar plakken, plus een achtergrond muziekje.
- Zie o.a. Seniorenweb “10 gouden film- en monteertips”:

<https://www.seniorennet.be/redactie/artikel/5/filmen-monteren>

Tip 1: Tref je voorbereidingen

- Als je met de videocamera op reis gaat, is het verstandig om je goed voor te bereiden. Informeer je op voorhand over de plaats waar je naar toe trekt.
- Maak vooraf een soort draaiboek met wat je wilt bezoeken en filmen. Voorzie je ter plaatse van folders, kaarten en/of brochures van zaken die je filmt. Noteer ook wat je hebt opgenomen. Achteraf bij de montage komen al die zaken van pas.

Opdracht 1 (zie overzicht bezienswaardigheden Borne)

- Kies een onderwerp (algemeen Borne of één object) (kies een Titel):
 - Titel op Geel velletje
- Maak een lijstje: wat ga je filmen (kies 4 onderwerpen)?
 - Vier Beige velletjes (1 onderwerp per velletje)

Titel:

.....

Onderwerp

.....

Tip 2: Bepaal een stijl en bekijk alle kanten

- Hou voor ogen welke filmstijl je wilt verwezenlijken. Ga je een toeristisch verslag maken, een avontuurlijke trektocht in beeld brengen of wil je de fauna en flora laten schitteren?
- Kijk eens naar reportages op televisie. Hoe doen zij het?
- Probeer ook niet alles in één keer te filmen. Als je een treinritje maakt, kan je de omgeving filmen vanuit de trein. Nadien kan je proberen dezelfde route per auto of fiets af te leggen. Dan kan je bepaalde zaken vanuit een andere hoek filmen, en misschien ook het bewuste treintje onderweg. Als je die beelden in de montage combineert vormen ze een heel aangenaam geheel.

Opdracht 2

- Kies een “*stijl*” voor jouw film. → Tweede gele velletje

Stijl:

.....

Tip 3: Verdeel je film in scènes 1/2

- Een film moet een duidelijk begin, midden en einde hebben. Als je aandachtig naar een bioscoopfilm kijkt, merk je dat elke film is opgebouwd uit scènes.
- Probeer shots te nemen van de mensen die jou vergezellen zodat van in het begin van de film duidelijk wordt wie er allemaal bij hoort. Vergeet ook niet te filmen hoe je op de plaats van bestemming bent gekomen. Een film afsluiten met te tonen hoe vermoeiend de terugreis was is een waardige afsluiter.

Vraag: Benoem de 5 W's

Opdracht 3: Bedenk voor je gekozen thema een

- Begin: → Rood velletje
- Midden : → Wit velletje
- Eind : → Blauw velletje

BEGIN
.....

MIDDEN
.....

EIND
.....

Tip 3: Verdeel je film in scènes 2/2

Titel:	Stijl:
------------------------	------------------------

BEGIN

MIDDEN

EIND

Onderwerp

Onderwerp

Onderwerp

Onderwerp

Verhouding Begin - Midden - Eind = 25% - 50% - 25% !

Tip 4: Verplaats je in de kijker

- Filmen is kijken door de ogen van je publiek. Stel je regelmatig in de plaats van de kijker. Zal hij het allemaal nog kunnen volgen of begrijpen? Haal je steeds de uiteindelijke montage voor de geest en probeer een verhaallijn te creëren.
- Ellenlange beelden van een ondergaande zon bijvoorbeeld zijn erg storend als je geen duidelijk verhaal brengt. Wees een beetje creatief om de film boeiender te maken. Sta bijvoorbeeld eens vroeg op om de opkomende zon of de ontwakende natuur te filmen. Breng de familie in beeld die met het ontbijt begint voor ze op uitstap gaat. Bij een lange wandeltocht kan je de camera richten op een familielid met pijnlijke voeten. Of laat eens een stukje commentaar horen voor of na een lange fietstocht. Al deze zaken brengen sfeer in je film.

Opdracht 4:

- Bedenk een eerste regel commentaar (VO) BEGIN → Groen velletje.

Voice Over:

.....

Voice-over toevoegen

Titel:	Stijl:
-----------------	-----------------

BEGIN

MIDDEN

EIND

Onderwerp

Voice Over:

Onderwerp

Onderwerp

Onderwerp

Verhouding Begin - Midden - Eind = 25% - 50% - 25% !

Tip 5: Volg de regeltjes op jouw manier

- Neem tijdens het filmen geen risico's. In veel landen gelden bepaalde regels voor het filmen. Zo is het filmen van militaire domeinen meestal verboden. Ook luchthavens, stations, openbare gebouwen en musea hebben hun regels. Bij twijfel vraag je best toestemming.
- Je vraag inkleden en een praatje maken met bijvoorbeeld een bewaker kan soms wonderen verrichten. Als je geluk hebt, resulteert je vraag in een rondleiding die je op plaatsen brengt waar je anders nooit zou geraken om te filmen.

Tip 6: Richt de lens op kinderen

- Kinderen zijn een heel dankbaar onderwerp om te filmen. Waarschijnlijk komt dit door hun spontaniteit. Hou de camera dan ook bij de hand als er kinderen in de buurt zijn want ze halen de gekste stunts uit!
- Probeer de wereld ook eens te bekijken vanuit hun perspectief. Dat levert soms heel verrassende beelden op die onze montage aan waarde doet winnen.

Vraag

- Wat betekent “vanuit hun perspectief” ?
Hoe doe je dat dan?

Tip 7: Gebruik filters

- Filters verhogen de beeldkwaliteit. Schaf een grijsfilter aan. Deze kan helpen als je in teveel licht moet filmen. Bijvoorbeeld op een zonovergoten dag of in het zuiden. De kleuren worden er ook levendiger van.
- Wanneer je veel aan zee en bij waterpartijen filmt komt een polarisatiefilter goed van pas.
- Beide filters zorgen voor betere opnames en beschermen je lens tegen stof en krassen.

Tip 8: Zet je camera op poten

- Ons stokpaardje: het statief. Deze driepoter zorgt ervoor dat ons beeld stabiel blijft.
- Hou in het achterhoofd dat elke camerabeweging een doel heeft. Inzoomen doen we meestal om onze aandacht op iets te richten. Bij het uitzoomen nemen we dan weer afstand van bepaalde zaken.
- Het draaien van links naar rechts of omgekeerd toont ons waar we ons bevinden. Een tilt van boven naar onder (of omgekeerd) laat ons zaken zien die anders buiten beeld vallen.
- Vermijd in ieder geval de camera alle richtingen uit te zwaaien (“tuinsproeien”), daar word je als kijker alleen maar zeeziek van

Opdracht 6

- Bedenk een voorbeeld van een goede (zinvolle) camerabeweging.

Tip 9: Praktische tips

- Bij regen of op vochtige plaatsen kunnen we onze camcorder beschermen door hem in vershoudfolie te wikkelen. Zorg er wel voor dat de lens vrij blijft.
- Als je in tegenlicht filmt, kan het nuttig zijn om als cameraman of -vrouw een wit T-shirt te dragen. Dat zorgt bij close-ups van personen of voorwerpen voor reflectie waardoor het onderwerp in beeld beter wordt uitgelicht.
- Gekreukt aluminiumfolie heeft dezelfde eigenschap. Bij tegenlicht werkt het als een reflectieschermb dat zorgt voor een betere lichtspreiding. Vraag desnoods hulp aan iemand om met gekreukt aluminiumfolie het zonlicht te laten weerkaatsen op het te filmen voorwerp of de persoon die je wilt filmen.

Tip 10. Monteren: 'Kill your darlings'

- Tenslotte gaan we de beelden monteren tot een film. Monteren is knippen. Ellenlange scènes zijn saai. Alles wat vragen oproept, moet aan de hand van filmbeelden antwoorden bieden. Denk niet te rechtlijnig want de toeschouwer heeft er toch geen besef van hoe de vakantie verlopen is. Let ook op met overgangen. Die kunnen het tempo van de film vertragen. Plaatsen en personen kunnen door middel van titels benoemd worden.
- Vermijd ten slotte te bekende muziekstukjes in je film. De kijker heeft bij het horen van de muziek immers verwachtingen en associeert overbekende melodieën met andere zaken.

Tien geheugensteuntjes

Hier nog eens de tien geheugensteuntjes om uit te knippen en in je cameratas te bewaren.

1) Film meerdere shots uit verschillende standpunten van één onderwerp	6) Let op het <u>live-geluid</u> . Luister goed voor je opneemt
2) Maak een mooi filmplaatje: <u>boter-kaas en eieren</u> principe	7) Film zo onopvallend mogelijk
3) Ga niet over de denkbeeldige lijn.	8) Neem geluiden op van sirenes, kerkklokken enz. Maak lange shots van muzikanten, bands en draaiorgels.
4) Volg geen bewegende onderwerpen in je shot, zoom weinig, tenzij de film dit vraagt.	9) Waarschuw familieleden en reisgenoten: Praat niet tegen de cameraman
5) Film vanaf een statief, ook in rijdende voertuigen of bewegende vaartuigen	10) Film het, maar praat er niet over. Laat het zien!

Informatielijn, Interesselij & Presentatielij

M.n. voor (vakantie?) documentaires ook onderscheid in:

- De informatielijn: welke info wordt hoe/wanneer gegeven? Saaie en droge feiten, pure info (zie je research).
- De interesselij (= aandachtlijn):
 - Gebruik '*dramatische principes*': geef de informatie mee aan de verschillende personages in je film die dan een bepaalde ontwikkeling doormaken. Personen willen iets bereiken, maar dat lukt niet zomaar → doseren van spannende/emotionele aspecten = drama!
- De presentatielij:
 - Hoe ga je dat vervolgens uitbeelden (invullen).

Voorbeeldfilm:
Delete it!

Opdracht 5

- Bedenk (voor je eigen thema) een voorbeeld van alle drie de filmlijnen.

Slot

Vragen?

Inspiratie

Inspirerende films

- De meeste inspirerende films zijn gebaseerd op **waargebeurde** verhalen; uit het leven gegrepen dus. Misschien is dat de reden dat deze films ons meer raken en dat we ons makkelijker met bepaalde rollen in een dergelijke film kunnen **identificeren**. Een inspirerende film heeft ook een **functie**: sommige patronen herkennen in ons eigen leven kan **inzicht geven**, maar ook **hoop**. We kunnen **ervan leren** hoe het niet of juist wel moet en hoe het eventueel anders kan.
- Plus: Emotie, fascinatie (wat houdt je bezig, wat raakt jou)

Heksenwaag Oudewater 1/2

https://www.youtube.com/watch?v=cwh_S0S2Kf8

Heksenwaag

Oudewater 2/2

Wat valt op:

- Spannend
- Waargebeurd
- Veel research
- Beweging over plaatjes/foto's & film
- Goeie vertelster (heeft veel invloed)
- Veel tekst, weinig film
- Verhaallijnen (1) vertelster (2) verhaal van Leentje
- Vertelster te veel/dominant in beeld
- Geluid: over nagedacht

Research

- Eigenlijk tijdens gehele filmproject. Hier: oriëntatie t.b.v. het verhaal.
- Goede research: 1. Kennis 2. Kunde 3. Houding.
- Maak een plan: 1. brainstormen, 2. selectie (wat gaan we zoeken: hoofdvraag, deelvragen), 3. taken verdelen.
- Aanpak: 1. Waar, 2. Betrouwbaar, 3. Hoe, 4. Check.
- Filmlocaties, Muziek (later).
- Rapportage (afspreken hoe).

Referenties

1. Minikronieken - *Regisseur in je nieuwe wereld*
2. PRADO - De Spreekbeurt (2007-2010) en Introductiefilm B'huis (2014-2015): Miranda van Dijk (Dijk Media, Zwolle).
3. Workshop Open Studio: *Korte Speelfilm maken*

Boeken:

1. Joost Schrickx: (1) Basisboek Scenarioschrijven (Open Studio *Scenarioschrijven voor documentaires*), (2) *Story-telling* (boek en online workshop 2020).
2. Mieke Bouma: *Storytelling in 12 stappen* (met name voor speelfilms)
3. Roemer Lievaart: Films maken (485 pag, 2012/2021, €20,00- €25,00)
4. (VO CKV docent) Jasper Vreken: Handleiding documentaire maken (2013-2014, ca 40 pagina's, gebaseerd op 1 en 2)
5. (VO CKV docent) Jasper Vreken: Korte Speelfilm maken (2014-2015, 88 pagina's)
6. (zie ook de (verborgen) VCB website pagina https://www.videoclubborne.nl/?page_id=3558)

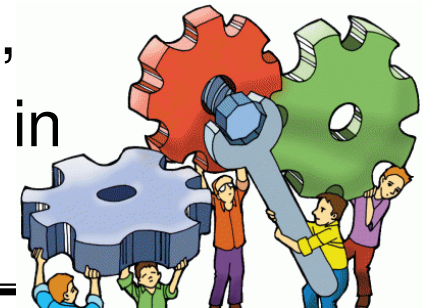

Vooraf 1/2

Een verhaal bedenken:

- Gaat niet in één keer, is een iteratief proces,
- Werk soms van voor naar achter, soms van achter naar voor (bedenk eerst de 'clou' en werk terug),
- Schrijven is schrappen: steeds breed beginnen (brainstormen), dan ordenen, dan keuzes maken (Dus: **inventariseren – ordenen – selecteren**)! (zie voorbeeld schema *De Spreekbeurt*),
- “Selectie onvermijdelijk, volledigheid mislukt”,
- De een is beter in genereren, de ander beter in ordenen → samenwerken!

Vooraf 2/2

Een verhaal - aspecten:

- **Wat is een verhaal eigenlijk?**
- **Meest gebruikte (mogelijke) hoofdthema's,**
- **Doelgroep en Doelstelling,**
- **Premisse,**
- **Thema's en lagen,**
- **Drie lijnen (voor je film),**
- Karakter en karakter ontwikkelingen (drama),
- Verhaalstructuur (B-M-E, prota-/anta-gonist, doel, ...).

N.B. aspecten lopen door elkaar heen: volgorde kan soms (in andere lesboeken) anders zijn.

Wat is een verhaal & Mogelijke thema's

'De Koning stierf en daarna stierf de koningin'

is geen verhaal,

'De Koning stierf en daarna stierf de koningin van verdriet'

is wèl een verhaal.

Waarom?

Mogelijke thema's voor een verhaal:

- Hebzucht, rijkdom, bezit, afpersing
- Macht, onderdrukking, geweld,
- Liefde, haat, ontrouw, jaloezie,
- Verslaving, bedrog, misleiding,
- Racisme, discriminatie

Doelgroep & Doelstelling

[Zie hands-out Miranda Hfst 3]

We hebben een idee (zie brainstorm sessies), maar . . .

➤ Doelgroep:

- ... het idee moet aansluiten bij de belevingswereld van je doelgroep,
- De doelgroep bepaalt (mede) je benadering,
- Denk hierbij aan: geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, **referentiekader** (wat voor specifiek type mensen zijn dat?), ...

➤ Doelstelling:

- Wat wil je eigenlijk vertellen? (bereiken?)
- Als je de essentie weet, kun je nadenken over verschillende mogelijke uitwerkingen, dus “Op welke manieren kunt dat dan in gaan vullen?”
- Welke invalshoek(en) sluit(en) het beste aan bij je doelgroep? Welke kies je dan uiteindelijk?

Premisse

Premisse (de ‘*boodschap*’ die je hebt voor je kijkers)

- *Kleinst mogelijke formulering waarin je de ontwikkeling van je film en je hoofdpersoon kunt samenvatten.*
 - *Iets leidt tot iets: “Liefde leidt tot geluk”, “Gokken leidt tot rijkdom”*
 - *Enerzijds, anderzijds (zie ook karakter v/d hoofdpersoon): “Enerzijds wil ik stinkend rijk worden, anderzijds gun ik anderen ook wel wat”*
 - *Alle sequenties, scènes, shots moeten iets toevoegen m.b.t. je Premisse!*
-
- Opdracht (ieder voor zich): Stel je maakt van je idee een film. Bedenk de premisse.

Thema's & lagen 1/2

Thema: waar gaat de film over, wat wil je (als maker) overbrengen (premissie)

Voorbeeld: “Borne actief met sport”

Lagen: hoe beeld je dat uit, met welke invulling (de afzonderlijke uitgebeelde verhaallijnen)

Opdracht (5min, in je groep): welke lagen=verhaallijnen kunnen jullie bedenken?

(zie volgende sheet)

Thema's & lagen 2/2

Voorbeeld: welke verhaallijnen (lagen)?

- Het beleid (promotie/subsidies) van de Gemeente Borne
- De sportclubs (NEO, Apollo,..) (met regionale functie?)
- De (sportieve) activiteiten zelf
- Sportman/vrouw verkiezing van het jaar
- Het sportieve karakter van de Bornenaren
- Bekende sporters (Marleen Veldhuis)

Drie lijnen

Ook onderscheid in:

- De informatielijn: welke info wordt hoe/wanneer gegeven? Saaie en droge feiten, pure info (zie je research).
- De interesselijn (de kapstok):
 - Gebruik 'dramatische principes': geef de informatie mee aan de verschillende personages in je film die dan een bepaalde ontwikkeling doormaken. Personen willen iets bereiken, maar dat lukt niet zomaar → doseren van spannende/emotionele aspecten = drama!
- De presentatielijn:
 - Hoe ga je dat vervolgens uitbeelden (Thema → Lagen).

Drie lijnen: *De Heksen- waag Oudewater*

- Informatielijn
 - (a) Heksenvervolgung speelde in de 16^e en 17^e eeuw
 - (b) Heksen zijn handlangers van de Duivel (boek *De Heksenhamer*)
 - (c) Gruwelijke martelingen en methoden (verdrinking test)
 - . . . etc. etc.
- Interesselijn (de kapstok)
 - Het verhaal van Leentje (de kapstok, identificatie)
- Presentatielijn
 - Vertelster (binnenbeelds): info (a)
 - illustratieve afbeeldingen uit die tijd (info rust)
 - Voice-Over (buitenbeelds): info (b)
 - Naspelen met acteurs: info (c)
 - . . . etc. etc.

Drie lijnen: oefening 1/2

Opdracht (kies een onderwerp en ...):

- Informatielijn: Beschrijf kort 5 stukjes informatie die je (bij de research) eerder hebt gevonden.
- Interesselijn (de kapstok): Bedenk twee karakters en wat zij ieder willen bereiken. Wie heeft/gebruikt/krijgt welke informatie?
- Presentatielijn: Hoe ga je dat vervolgens uitbeelden (Thema → Lagen).

Synopsis

Met alle voorgaande maak je een *Synopsis* (samenvatting).

- Belangrijkste fase tijdens het schrijven.
- Beschrijft de belangrijkste elementen van het verhaal.
- Half tot heel A4'tje (in proza vorm).
- Belangrijke punten (zie hands-out Miranda):
 - Hoofdthema
 - de belangrijke ontwikkelingen
 - Wat gebeurt er waar en wanneer met wie
 - Originele situaties, problemen en oplossingen beschrijven
 - nog geen scènes of dialogen (doen we later)
 - begin, midden en einde(zie voorbeeld ***04_FilmplanBlindVertrouwen_18mei2021.docx***)